

Warszawa, dnia 10 lipca 2017 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym oraz niektórych innych ustaw

(druk nr 549)

I. Cel i przedmiot ustawy

Zasadniczym celem ustawy, jak wskazano w uzasadnieniu projektu (druk sejmowy nr 1630), jest wzmocnienie bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego do odbiorów, wprowadzenie ułatwień dla podmiotów zobowiązanych do utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych sygnalizowanych przez uczestników rynku w zakresie obowiązującego stanu prawnego.

Ustawa nowelizuje: ustawę z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1899, 1948 i 1986) (określaną w dalszej części opinii jako „ustawa o zapasach ropy naftowej i gazu ziemnego”), ustawę z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 220 i 791) oraz ustawę z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1165 i 1986).

Do najistotniejszych zmian wprowadzanych opiniowaną ustawą należy zaliczyć w szczególności:

- 1) dodanie do ustawy o zapasach ropy naftowej i gazu ziemnego definicji podmiotu dokonującego przywozu gazu ziemnego – w myśl tej definicji podmiotem dokonującym przywozu jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, w tym przedsiębiorstwo energetyczne będące właścicielem

systemu przesyłowego gazowego, która dokonuje na potrzeby własne przywozu gazu ziemnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 2 pkt 14a);

- 2) jednoznaczne rozstrzygnięcie wątpliwości w zakresie dopuszczalnych sposobów utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego – nowelizowany art. 24 ust. 3 ustawy o zapasach ropy naftowej i gazu ziemnego przesądza, że zapasy gazu mogą być utrzymywane wyłącznie fizycznie w instalacjach magazynowych przyłączonych do systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego gazowego;
- 3) określenie obowiązków operatora systemu magazynowania oraz operatora systemu przesyłowego gazowego mających na celu zapewnienie utrzymania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego na określonym poziomie (art. 24 ust. 3a i 3b dodawane do ustawy o zapasach ropy naftowej i gazu ziemnego);
- 4) nałożenie na operatora systemu przesyłowego obowiązku powiadomienia Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o fakcie wykorzystania zdolności przesyłowych zarezerwowanych na potrzeby dostarczania całkowitych ilości zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej krajowej na inne potrzeby, w terminie 7 dni od stwierdzenia tego faktu (art. 24a ust. 4 dodawany do ustawy o zapasach ropy naftowej i gazu ziemnego);
- 5) nałożenie na przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą i podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego obowiązku przekazania operatorowi systemu przesyłowego informacji o miejscu magazynowania zapasów obowiązkowych gazu w celu weryfikacji technicznych możliwości dostarczenia tych zapasów do systemu gazowego (nowelizowany art. 25 ust. 6 ustawy o zapasach ropy naftowej i gazu ziemnego);
- 6) doprecyzowanie zasad i procedur obowiązujących w przypadku uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego w celu zbilansowania systemu gazowego w okresie występowania zakłóceń w dostarczaniu gazu lub w przypadku nieprzewidzianego wzrostu jego zużycia (art. 52 i art. 52a ustawy o zapasach ropy naftowej i gazu ziemnego);
- 7) doprecyzowanie kwestii związanych z nakładaniem kar pieniężnych na podmioty, które nie realizują określonych obowiązków ustawowych (nowelizowany art. 63, art. 64 i art. 66 ustawy o zapasach ropy naftowej i gazu ziemnego).

Opiniowana ustawa nowelizuje ponadto ustawę – Prawo energetyczne modyfikując zasady udzielania przez Prezesa URE koncesji na obrót gazem ziemnym z zagranicą tak, aby na etapie występowania o udzielenie koncesji podmiot wnioskujący nie był zmuszony do posiadania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, ale mógł je utworzyć w momencie podejmowania działalności gospodarczej tj. rozpoczęcia przywozu gazu ziemnego (art. 2 noweli).

Nowelizowana jest również ustawa z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw. Zmiana w tej ustawie ma na celu doprecyzowanie zasad ustalania wielkości zapasów obowiązkowych gazu ziemnego na okres od dnia 1 października 2017 r. do dnia 30 września 2018 r. (art. 3 noweli).

W przepisach przejściowych uregulowano szczególne zasady postępowania przy tworzeniu zapasów obowiązkowych gazu ziemnego na sezon 2017/2018.

Ustawa wejdzie w życie zasadniczo po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia z wyjątkiem:

- 1) art. 3, art. 4 i art. 6, które wejdą w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia (przepisy określające zasady postępowania przy tworzeniu zapasów obowiązkowych gazu ziemnego na sezon 2017/2018);
- 2) art. 1 pkt 2 lit. b i pkt 3, które wejdą w życie z dniem 1 października 2017 r. (przepisy określające zasady utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz poza granicami kraju);
- 3) art. 1 pkt 11 lit. a, który wejdzie w życie z dniem 1 listopada 2017 r. (przepis określający kary pieniężne za naruszenie obowiązków ustawowych).

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt ustawy był przedłożeniem rządowym i stanowił przedmiot prac sejmowej Komisji do Spraw Energii i Skarbu Państwa (druk sejmowy nr 1630). W trakcie prac w komisji do projektu wprowadzono szereg zmian merytorycznych, doprecyzowujących przepisy oraz techniczno-legislacyjnych. Najistotniejsze zmiany polegały na:

- 1) wskazaniu, że przepisy dotyczące weryfikacji technicznych możliwości dostarczania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego do systemu gazowego utrzymywanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stosuje się odpowiednio do zapasów utrzymywanych poza terytorium kraju (modyfikacja art. 24a ust. 2 ustawy o zapasach ropy naftowej i gazu ziemnego);

- 2) określeniu zasad informowania Prezesa URE o fakcie wykorzystania zdolności przesyłowych zarezerwowanych na potrzeby dostarczania całkowitych ilości zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na inne potrzeby (dodawany art. 24a ust. 4 ustawy o zapasach ropy naftowej i gazu ziemnego);
- 3) złagodzeniu sankcji za wykorzystanie zdolności przesyłowych zarezerwowanych na potrzeby dostarczenia całkowitych ilości zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej krajowej na inne potrzeby (art. 63 ust. 6a ustawy o zapasach ropy naftowej i gazu ziemnego);
- 4) wprowadzeniu przepisu przejściowego umożliwiającego cofnięcie koncesji na obrót gazem ziemnym z zagranicą bez konieczności utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, do dnia 1 października 2017 r. (art. 7).

Na etapie II czytania zgłoszono 20 poprawek o charakterze merytorycznym, doprecyzowującym przepisy i techniczno-legislacyjny. Poparcie Izby uzyskały poprawki zmierzające w szczególności do:

- 1) wskazania, że umowy o świadczenie usług magazynowania oraz przesyłania gazu ziemnego powinny zapewniać możliwość dostarczenia na zasadach ciągłych i w każdych warunkach, całkowitych ilości zapasów obowiązkowych gazu utrzymywanych poza terytorium RP (art. 24a ust. 1 pkt 2 ustawy o zapasach ropy naftowej i gazu ziemnego);
- 2) zapewnienia że tzw. usługi biletowe będą świadczone wyłącznie przez podmioty posiadające koncesję na obrót gazem ziemnym z zagranicą lub obrót paliwami gazowymi (art. 24b ust. 1 ustawy o zapasach ropy naftowej i gazu ziemnego);
- 3) zastąpienia dwuetapowej procedury wyrażenia przez Prezesa URE zgody na zawarcie tzw. umowy biletowej (postępowanie w sprawie zatwierdzenia projektu umowy i postępowanie w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy) jednym postępowaniem w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy (art. 24b ust. 6 i 7 ustawy o zapasach ropy naftowej i gazu ziemnego);
- 4) nałożenia na organy celne obowiązku udostępnienia, na wniosek Prezesa URE, danych identyfikacyjnych dotyczących podmiotów dokonujących przywozu gazu, w tym oznaczenia firmy, siedziby, adresu i innych danych teleadresowych niezbędnych do przeprowadzenia kontroli oraz postępowań w sprawie ustalenia lub weryfikacji

wielkości zapasów obowiązkowych gazu ziemnego (art. 25 ust. 11 ustawy o zapasach ropy naftowej i gazu ziemnego);

- 5) zapewnienia Prezesowi URE uprawnienia do wglądu do dokumentów przedsiębiorstw lub przedsiębiorców realizujących zadania w zakresie utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego wraz z określeniem sankcji za odmowę udzielenia informacji lub wprowadzenie w błąd w zakresie przedstawionych informacji (art. 27 ust. 3 i art. 63 ust. 1 pkt 6c i ust. 6b ustawy o zapasach ropy naftowej i gazu ziemnego);
- 6) modyfikacji przepisu przejściowego zawartego w ustawie z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw i dostosowaniu go do ustawy o zapasach ropy naftowej i gazu ziemnego (art. 3 noweli);
- 7) doprecyzowaniu warunków jakie powinien spełnić przedsiębiorca, aby w stosunku do niego obowiązek utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego wygasł jednocześnie z zaprzestaniem wykonywania działalności gospodarczej tj. z pominięciem ogólnej zasady utrzymywania zapasów obowiązkowych do zakończenia tzw. roku gazowego (art. 7 noweli).

Sejm uchwalił ustawę na 45. posiedzeniu w dniu 7 lipca 2017 r.

III. Uwagi

Zgodnie z art. 25 ust. 10 dodawanym do ustawy o zapasach ropy naftowej i gazu ziemnego przedsiębiorstwo energetyczne, które wykonywało działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą i podmiot, który dokonywał jego przywozu, są obowiązane utrzymywać do końca okresu wskazanego w przepisach zapasy obowiązkowe gazu ziemnego także w przypadku cofnięcia przez Prezesa URE koncesji na obrót gazem ziemnym z zagranicą lub wygaśnięcia tej koncesji albo zaprzestania przywozu gazu ziemnego. W myśl przepisu przejściowego (art. 7 ust. 1 noweli) przedsiębiorstwo energetyczne będzie mogło zostać zwolnione z obowiązku utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu o ile do dnia 5 sierpnia 2017 r. złoży wniosek o cofnięcie koncesji na obrót gazem ziemnym z zagranicą, a Prezes Urzędu Regulacji Energetyki cofnie tę koncesję do dnia 1 października 2017 r. Art. 7 noweli wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. W związku z tym przepisem nasuwa się pytanie czy wskazany przez ustawodawcę termin na złożenie wniosku o cofnięcie koncesji (do 5 sierpnia 2017 r.) będzie możliwy do dotrzymania? Zważywszy na etap procedury legislacyjnej oraz 21-dniowy termin

dla Prezydenta na podpisanie ustawy może powstać problem w zakresie możliwości zastosowania przepisu. Podobne wątpliwości dotyczą art. 7 ust. 2, który przewiduje możliwość zwolnienia z obowiązku utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu, o ile podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego zaprzestanie tego przywozu do dnia 5 sierpnia 2017 r. i złoży stosowne oświadczenie do Prezesa URE.

Iwona Kozera-Rytel

Główny legislator